

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

24. szám.

IX. évfolyam.

1938. Karácsony.

Sors és Kereszténység.

1938 évvel ezelőtt, — a hatalmas római birodalom korában — görög műveltség virágzott a földön. Augusztus római császár a görög művészet remekeivel díszítette udvarát. A római tudósok és államférfiak példaképei görögök voltak.

A görögök gondolkodására igen jellemző, hogy valamennyi nagy nép között becsülték legjobban a földi létet. Jelszavuk volt; „Jobb koldusnak lenni a föld hátán, mint királynak a túlvilágon!“ Az ő idejükben, de nem az ő területükön, hanem a világnak egy ismeretlen sarkában — Palesztinában — játszódott le a világtörténelem legnagyobb eseménye; Jézus születése, élete, halála és feltámadása.

Ez az esemény nem csak az emberiség hanem láthatatlan, testetlen lények, az ég seregei szempontjából is nagy fontosságú. Az 1938 évvel ezelőtti karácsonyi éj és az utána következő 33 esztendő jelentősége emberekre és angyalokra egyaránt kiterjed. Ezt maguk az angyalok mondják meg a pásztoroknak, amikor fagyos mezőkön felkeresik őket éjfél tájban, hogy elűjságojják a jó hírt, az evangéliumot. Ettől fogva, 33 éven keresztül, a görögök színe előtt lejátszódó palesztinai események elevenen cáfolták meg a görög jelmondat igazságát. Élet, halál és feltámadás bizonyította be, hogy a görögöknek nincs igazuk, mert íme leszállott az égből a földre az egek királya, hogy a földön végig szenvedje a koldusélet sorsát és minden embernek meghozza az örökélet kenyerét.

A görögök Krisztusban megláthatták tévedésüket és elkeltett ismerniök, hogy a megváltás erre a földre a túlvilágról jön s e földi életünk csak akkor elviselhető, csak akkor teljes, ha folytonosan szoros kapcsolatban van a túlvilággal.

A görög idők nagy tanúsága, hogy az emberi lét összefüggésben van a láthatatlan lények, az angyalok világával s az emberiség jó vagy rossz sorsa attól függ, mennyire tud összhangot teremteni saját élete, saját tettei és a túlvilágok között.

A görög idők elmúltak az emberiség ma új korban él. De ma sem szabad elfelejtenünk a görög idők nagy tévedését és nagy tanúságát, hogy e földi élet csak akkor válhatik boldoggá és értékké, ha minden pillanatban át van hatva az örökkévalóság gondolatától.

A mai új korban azonban ehhez a nagy tanúsághoz, újat is hozzá kell tanulnia az emberiségnek. Meg kell tanulnia a sorstól szóló nagy tanokat. Meg kell tanulnia, sorsa megértését. Minden egyes embernek meg kell értenie, hogy őt valaki nagy céllal állította a földre, azok közé a sors események és sors körülmények közé, ahol van. Azzal a nagy céllal, hogy sorsának megpróbáltatásaiban és szerencséiben, örömeiben és bánataiban, tanulásra, tökéletesülésre és javulásra találjon alkalmat, mert sorsa nem véletlenül „éri“ őt, hanem akarattal keresi fel, mint hűséges nagy Nevelő. A sors fordulatok: vizsgák, próbák, előhaladási alkalmak nagy nevelő tanítási rendjében. Minél több szeretet van egy nevelőben, annál gyakrabban keresi fel tanítványát, annál többet kíván tőle s annál szigorúbb hozzá. Így van ez a Sorssal is. Látszólagos szigorúsága nem más, mint kegyelemmel, szeretettel való telítettség.

De ki küldött minket ide a földre? Ki róttá ránk sorsunkat? Ki állított bele életünk nehéz körülményei közé?

Krisztus. Ő a sors ura. Ő nem mondja, hogy „igyekezzetek minél előbb megszabadulni a földi élettől és a testben való léttől, hanem ellenkező-

leg" törekedjétek arra, hogy szenvedéseitekkel levezeljétek bűneiteket, a hűségesen megállt próbákkal szereztétek magatoknak erényeket.

Az emberek mindinkább fogékonyak lesznek arra, hogy meghallják Krisztus szavát s megértsék sorsukat.

Ha ez bekövetkezik, nem fogják többé átkozni a sorscsapásokat, a nehézségeket. Látni fogják, hogy azokban Krisztus szeretete, mentő keze nyúl feléjük.

A magyar nyelv sorscsapástól sujtott emberre azt mondja: „meglátogatja őt az Isten.” Csakugyan, amikor szenvedés és megpróbáltatás ér bennünket, Isten keres fel, hogy alkalmat adjon nekünk vezeklésre megigazulásra, ... *mert egyébként kellene vesznünk.*

A szenvedés, megpróbáltatás menedéket nyújt a végleges pusztulás elől. Ezért fogadjuk valamennyit hálával és szelídséggel és kívánjunk magunknak sok és bő alkalmat hibáinkért való meg-szenvedésre, bűneinkért való vezeklésre, a tisztulás útján való előrehaladásra.

„Aki mindenáron megakarja tartani életét, elveszti azt” mondja a Szent Írás. Aki éhen hal, mert nem akar hazudni, lopni, ölni, jobban biztosítja életét — és pedig örök életét, — mint a másik, aki éhhaláltól vagy egyéb földi veszedelemtől való féltében az örök erkölcsi törvények ellen vétkezik.

Nem kapsz munkát testvér, nincs ruhád, nem fogadnak be sehová sem, mert multad lerí rólad s az emberek már nem tudnak bízni benned? Éheznek és fázik a tested, magánytól és reménytelenségtől gyötrődik a lelked? Testi, és lelki szenvedéseid elviselhetetlenségig fokozódnak.

Szeresd szenvedéseidet akkor is, amikor elviselhetetlennek látszanak, válaszd és vállald nyugodtan az éhen halált, mert ha megtanulod a szenvedésben Krisztus kezét látni, minden szenvedés javadra fog válni és az éhhalál is javadat szolgálja majd.

A börtönviselt embert nagyobb szerencsétlenség nem érheti, minthogy szabadulása után a visszaesés vagy az éhhalál között kell választania. Nyugodtan válaszd az éhhalált s Krisztus melletted fog állni s szeretetével befogja ragyogni legsötétebb perceidet is.

Az öngyilkosság: menekülés a szenvedések elől, kitérés Krisztus vezető, tanító útjáról. A sorszeretet, a szenvedések tudatos vállalása, Krisztus követésének legfontosabb követelménye.

Amikor Krisztus 1938 esztendővel ezelőtt megszületett, tudatosan, előre vállalta a mienket messze-messze felülmúló legnagyobb szenvedéseket, hogy megváltsa az emberiséget. Nekünk sorsunk szenvedéseit a magunk megváltásáért kell tudatosan és szeretettel vállalnunk. Egy percre sem szabad elfelejtenünk, hogy a szenvedések mögött ott áll Krisztus és így szól: „Én veled szenvedek! Nem vagy egyedül. Ha hűséggel fogadod e sorscsapást, — lázongás, keserűség, vad-ság nélkül, — ha minden keserve mellett is ki

tudsz tartani a jóban, javadra fog válni minden gyötrelmed.”

Hallgas testvér e szóra! A karácsonyi éjjel áldása erőt ad neked ahhoz, hogy meghallad e szót és megértsd ki küldi áldását feléd, ha szelíden viseled sorsodat.

Betlehem felé.

A Nazaretből Betlehembe vezető úton hirtelen megállt a szürke, jámbor állat, amely hátán vitte az Asszonyt. Az út szélére igyekezett, amelynek közelében a téli hidegtől megtépázott legelő zöldelt. És megszólalt az Asszony:

— Jó emberem, az állat megéhezett. Segíts le róla, aztán etesd meg.

— A Nap magasan állt már, amikor meg-ettem. Még nem delel a Nap, nem is éhezhetett hát meg oly nagyon.

— De ha mégis enni akar...

— Betlehem még kétnapi járás. Ha minden-untalan etetjük, elfogy a szénánk, oszt mit adunk neki?

— Van szikkadt kenyérünk, sültgesztenyénk juhturónk. Azzal etetjük majd, ha nem lesz szénánk.

— És mit eszünk mi? Mondottam, hogy Betlehem még messze van, takarékoskodnunk kell.

— Amíg van miből adni, mindaddig ne éhez-tessük az állatot... Jó emberem, gondolj arra, hogy négy nap óta segítségünkre van a menekülésben. Hol lennénk ma, ha az útát gyalog kellett volna megjárjunk... Én kidőlttem volna, hiszen tudod, hogy gyermekem születik majd.

— Éppen ezért kell mindenekelőtt rád gondolnom.

— Én nem éheztem, de az állat enni akar. Nézd, milyen sóvárogva néz a nyiszlett, kis legelő felé... Etesd meg...

— Még bajt okozol a jószágoddal.

— A jószág sosem vezetett bajba. S ha mégis, akkor a jószágokkal annyi jót szereztünk másoknak, hogy az bőséges vigasz és kárpótlás a bajért, amely bennünket ért. Jó emberem, csak az a jó és szép, amit másokért teszünk, minden egyéb rút önzés.

— De most nem is emberről, hanem állatról van szó.

— A szeretet nem tud különbséget tenni ember és állat közt... És a jószágunk már az állat szereteténél kezdődik.

— Milyen jó tudsz te lenni... Ki tanított ennyi jószágra?

— Senki... Aki csak tanulja a jószágot és kötelességtudásból vagy istenfélelemből jó, annak szívében csak vendég a jószág, mégpedig nem szívesen látott vendég. Magamtól lettem az ami vagyok. Körülnéztem és láttam szenvedő embereket és szenvedő állatokat... Oly rút volt minden, de éppen az élet rútságától szépül meg a lélek... Jó emberem, etesd meg az állatot.

— Sietnünk kell, hogy eljussunk Betlehembe... Hátha ez az egynéhány elvesztegelt óra okozza majd, hogy a szabad ég alatt kell megszülnöd gyermekünket.

— Ne aggódj... Segíts le az állatról.
Térdénél és hóna alatt átkarolta az Asszonyt és leemelte az állatról.

*

Hideg szél tolakodott be arcátlanul a betlehemi istálló rozoga kapuján. Az Asszony didergett... A szürke, gyámoltalan állat letelepedett melléje, testének melegével betakarta és napokig nem tágitott mellőle. A nyolcadik napon pedig megszületett a Gyermeke.

Az erdő megváltása.

Karácsony felé járt, de ez itt nem jelentett semmit, mert az erdő még pogányságban élt.

A tájon a Hideg uralkodott.

Egy ember ment az úton, valami menekült. Rongyos katonaköponyegét a vállára szorította, fázott.

— Mit jár itt ember? Mit jár? — kérdezték a Téli Madarak. De ezt az ember nem értette, mert nem tudott a Madarak nyelvén.

Az erdőben különös zörejek hangzottak. Nem annyi és nem olyan, mint nyáron — de azért nem volt csönd.

A fenyvek fehérterhű ágai reccsentek.

A hó ropogott, mintha léptek járnának rajta.

Egy nyúl surrant.

Szárnyuhogás. Egy madár lábai alatt megrengett valami ág.

Fűtty. Szél jött. A fenyvek beszéltek.

A tölgy és a medve aludt, a fecske kívándorolt; de a fenyvek ébren voltak, s a varjak itt maradtak.

— Hallottátok? Krisztus megszületett! — szólt az egyik fenyő.

— Honnan tudod? Honnan tudod?

— Egy testvért elvittek. Kettőt, százat tizet.

Levágják őket és elvitték a városba karácsonyfának.

Az erdőn borzongás futott végig.

— Mi az? Mi az? Mi az?

— Karácsony! Megszületett a Krisztus. Megváltotta az embereket!

— Az embereket! Az embereket!

Az ágak rázták a havat. A varjak nagy csapatban kirobbantak a köd tengerébe.

— Kár volt, kár! Kár volt! Kár!

A szél sípolt, metszett. Az ember sipkáját a szemébe húzta és köponyegét még szorosabbra vont.

— Krisztus megszületett.

— Igaz ez? Igaz ez?

— Itt egy ember! Itt egy ember! — zúgták a leveletlen lombok.

— Ó az Ember megváltva, s az egész téli Természet, dermedten, a Halál, a Fagy, az Álom hármasságában, megváltás nélkül, szörnyű ridegségben túr, vár, borzong, rázkódik, sikongat...

— Igaz ez? Igaz ez?

És az Erdő, mint egyetlenegy lény, megrendült, összecsapott, fölzengett, zizzent, reccsent, megindult, lengett, rázta fejét, váró arcot öltött,

főlegyenesedett, összeolvadt, egyetlen nagy elhatározásba:

— Kérdezzük őt! Kérdezzük az Embert!

Az erdőnek megvan a maga nyelve, amivel az emberekhez is tud beszélni és meg tudja magát velük értetni, ha akarja; még pedig úgy, hogy az emberek észre sem veszik, hogy az erdő él és mégis beszélnek vele és felelnek neki.

A köponyeges ember is önkénytelen megérezte, hogy az egész táj egy óriás kérdés lett; s melepette megállt. Körülnézett. A táj visszazéte. A szél mintha hirtelen hátbatámadt volna s a hold, ritkább felhőrétegbe érve, szerte megcsillantotta a megfagyott havat: mintha szemek csillantak volna mindenfelé. A köponyeges ember egészen világosan tudta, hogy ezek a szemek, hogy ez a hold maga, hogy a szél ságása, mely a fűtét vágta, hogy a messziről vonító rókahang, hogy a madarak hirtelen szárnycsendje, hogy a fák karjainak különös gesztusa, mind csak egyet kérdez:

— Igaz-e? Igaz-e? Megszületett a Krisztus? Megváltotta az Embert?

S a nagy, csöndes kérdésben egy valami madár meg nem állhatta, még közibe károgott:

— Hallottam már! Hallottam már! A veréb is mondta már! Aki a városba jár! Kár, kár, kár!

A köponyeges megrántotta a vállát és elfintorította az arcát.

— Igaz, — mondta. — Megszületett a Messiás. Már régen. Meg vagyunk váltva. — És gúnyosan nevetett. — Ojjé! Kétezer esztendeje.

A róka felvívított. Messziről iszonyú ugatások visszhangzottak: éhes farkasok kórusa. A köponyeges ijedten nézett körül és meggyorsította lépteit. Egyszerre megint megállt és figyelt. Halkan, de élesen és tisztán, egy lövés zaja sivitott be az éjszakába. Aztán még egy. Szemnek minden mozdulatlan: de a kórus nagyobb erővel zengett föl, s újra nagyobb, a csaholások, mint láng, csaptak össze a fák fölött s a köponyeges ember futni kezdett ugrálva az erdő belsejébe, mint ennek a nagy zenének táncosa.

Az erdő határozottan izgatott volt és lázas. Furcsa zsi bongás támadt benne, egyre erősödött, a szél jött rohamokban, s az állathangok, fázó, éhes, dühös, nyöszörgő szűkülés, bögés, ordítás, huhogás föltörtek innen-onnan és felváltva, ellenőrizhetetlen, apró kótákban, mint egy óriás Koncert akkordjai. A köponyeges ember halántéka lüktetett, csuklói inogtak, fázott és égett egyszerre, elfagyott lába mintha égő parázson ugrálna. . . Aztán lassanként teste alsó része elhalt, megdermedt, érzéketlenné vált, de feje annál jobban megvilágosodott, mint az izzó fogónak végei: élesen megfigyelte a fák mozdulatát, s úgy tűnt fel neki, hogy megérti az állatok és madarak beszédét.

— Különös, — mondta magában. — Ezek a fák mintha elevenek volnának.

S az erdő lázongott a szélben.

— Megváltva, megváltva! Az Ember meg van váltva és mi még szenvedünk. Az Ember meg van váltva és mi esszük egymást! Ó jaj, ó jaj! Mennyi jaj, mennyi fájdalom! Menjünk a városba! Az

emberek közé, az emberek közé! Kérjünk megváltást, megváltást! Krisztus megszületett!

S a köd visszhangozta, és az egek kifürkészhetetlen ürességei:

— Krisztus megszületett!

S már libbentek a fák, már gyűltek az állatok, világító, tüzes szempárok bukkantak ki itt és ott a ködök tejéből, különös, megkínzott vágyó vonítások zengtek át a levegőn. A köpönyeges ember remegve nézett jobbra-balra, de őt nem bántották. Karácsony éje volt. „A városba! A városba!” — susogott az erdő.

— A városba mégy, a városba? — kérdezték a köpönyegestől is.

— A városba, — felelt. — Szöktem. Átszöktem a vámsorompón. A városban betegen fekszik az anyám . . . az anyám, akit legjobban szeretek. Ez a mi városunk, a mi városunk! A szomszéd város is a mienk volt ezer évig: onnan jövök én most. Átszöktem a vámsorompón: az idegenek vámsorompóján. Ó istenem, talán már meg is halt! Nem adtak útlevelet, nem adtak útlevelet! Átszöktem és utánam jöttek. Ah . . . Ah . . . Halljátok, halljátok?

S egy betagágyra gondolt és szédült és szédült. Hosszú háborúban volt ő katona és fogoly és beteg. Támolygott. Üres kulacsot szorongatott a markában. Ő ha még volna benne! A fagy és a kimerültség elvették minden erejét. Az erdő megmozdult körülötte. Az erdő, az, erdő! Az erdő megmozdult körülötte s míg ő leesett a földre, már ájult könnyel, az erdő megindult és suhanva, lengve, állataival és fáival, mintha gyökerek se fognák: szélével és madaraival, holdjával és felhőivel, szállt, szállt az erdő, végtelen menetbe, szállt a Város felé . . .

A város végén egy kis házat körülálltak a fák és benéztek az ablakon. A farkasok fájdalmasan vonítottak messzebb.

Bent a beteg asszony nyögött, fázott, szegény volt, egyedül volt.

— Megváltást! Megváltást! — kiállították a fák és karjaikat az égnek emelték. A hó, mint fehér könny, gyöngyözött le róluk. — Megváltást! Karácsony van!

— Hallottuk! Hallottuk! — kiabáltak a Téli Madarak, röpködve furcsa ívben. — A veréb mondta már! Egy ember is mondta már!

A bagoly a házra ült.

A farkasok tovább és tovább adták a vonítást.

A tornyok visszhangzottak.

— Mennyi fa! Mennyi fenyő! — mondták az emberek és bámulva álltak meg. — Sohasem emlékszem, hogy ennyi fenyő volt itt.

— Én öreg vagyok és én sem emlékszem, — mondta másvalaki.

— Megváltás! Megváltás! — kiállították a fenyők. — Az Ember meg van váltva.

— Mennyi fenyő! — mondta egy úr is és botjával mutatott. — S még azt mondják, hogy

hiány van a karácsonyfában. Jöjjenek hamar a munkások és vágják le őket.

— Megváltást! Megváltást! — kiállították a fenyők.

— Érhet-e méltóbb sors egy fenyőt, mintha a Karácsony fája lesz? Talán a fenyők számára ez a megváltás. Vágják le őket s vigyék a piacra. De a fenyők közelebb húzódtak a házhoz és bezörgettek az ablakon.

— Üzenet a fiamtól! — rezzent föl boldogan a szegény beteg asszony.

A bagoly huhogott már a háztetőn.

A szegény asszony vacogott a hidegtől, mert nem volt tüzelője.

— Ó, — szólt egy Jó Ember, aki arra járt, — ismerem ezt a szegény asszonyt, aki itt lakik. Senki sincs mellette és nincs tüzelője. Ki kellene vágni ezekből a fenyőkből és bevinni neki. Ez ügyis senkié.

A szolgáját hívta, aki baltával jött. A fenyők elébe tartották ágaikat.

Egy szolgáló jött kétségbeesve a belső városból. Már itt volt a Karácsonyest és még mindig nem talált karácsonyfát. A botos úr gesztikulált. A fenyők azonban ide-oda rángtak a szélben, elrántották előlük magukat. „Megváltást! Megváltást!” — kiáltozták: és a Jó Ember kosarában gyűlt, gyűlt a sok rözse.

Láng lobogott a szegény asszony kályhájában és a fázó fenyvek megváltást találtak. A Jó Ember maga Krisztus volt és benyitott a szegény asszonyhoz.

— Fiam! — kiáltotta a szegény asszony, mert már nem jól látott. Az idegen odalépett az ágyhoz és megfogta a kezét, mert orvos volt.

— Fiam! — sóhajtott boldogan a szegény asszony, megcsókolta a kezét és meghalt.

S a kályhában boldogan lobogtak megdicsőült fenyőágak.

A szegény asszony fia pedig megfagyott a havon, de még látta, amint megindult az erdő; s csodálatosan megerősödve a szeme ebben a végső órában, és mivel a fák mind elmentek és félreálltak az útból, ellátott a város széléig, ameddig halandó szem különben nem láthat. Látta azt is, amint Krisztus bement az anyjához, és áldotta Krisztust, akinek ez a rossz világ csak olyan, mint a selejtes vászon, melyre ő vetíti a képeket, a Lélek szemei számára.

A visszacsatolt Felvidék nagy fiai.

Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc, a két nagy szabadsághős, vezér és fejedelem. Száműzésben haltak meg, Törökországban, de 1906-ban hamvaikat ünnepélyesen hazahozták. Kassán, Rákóczi porai ma is ott nyugsznak a gyönyörű dombon.

Tompa Mihály, Arany János és Petőfi Sándor költőtársa, — protestáns pap, — ki az 1848—49-iki szabadságharc leveretése után, az elnyomatás sötét időiben — amikor magyaremlő életével játszott, ha

házaszeretetéről tanúságot tett, — jelképes versekbe rejtette bele a biztatás és remény szavait.*

Madách Imre, az „Embertragédiájának” alkotója. Műve magyar érzéssel éli át és ábrázolja az egész emberiség sorsát, a bünbeeséstől kezdve, távoli jövődig, — ezért a magyar szellem legátfogóbb alkotása.

Balassa Bálint, Gyöngyösi István, Fáy András, Balassa Bálint különböző korok, csodás tehetségű kincses költői.

Munkácsi Mihály, Szinnyi-Merse Pál világszóló festőművészek.

Benyovszky Móricz, Pulszky Ferenc, Jedlik Ányos, Hermann Ottó és Fraknoi Vilmos alkotók és felfedezők a tudományos kutatás terén.

„Immanunel“! (Velünk az Isten).

Egy igazi boldog karácsony.

Elbeszélés.

Nagy pelyhekben hull a hó. A gyéren világító kisvárosi villanylámpák fénye körül, csillogva száll a földre.

Még csak koraeste van, de ilyenkor december vége felé már, korán beáll a sötétség. Az emberek lázas nyugtalansággal sietnek dolgaikat elvégezni, mert karácsony előestéje van. Sietnek a még szükséges dolgokat bevásárolni. Az üzletek pultjai mögött fáradtan, kapkodva, csomagolják a megrendelt árut az alkalmazottak. Boldog örömteli arcal, csomagokkal megrakva hagyják el az üzleteket a vevők.

A fényesen kivilágított, kirakatok előtt, melyekben kis karácsonyfa áll, feldíszítve csillogó aranyszálakkal és fehér angyalhajjal, sok gyermek áll. Gyönyörködnek a kirakat üvegei mögött lévő sok szép játékban. Az egyikben sok apró holmi van: kisvasút, autó, trombita, dob, kard, puska, építőkocka és több hasonló játék. A másikban: szép téli ruha, meleg cipő, kesztyű, sapka és meleg kendő. A boldog arcú gyermekek csoportja közt, ott húzódik meg dideregve szerényen az egyik saroknál, ahova kiszorították a jó meleg és szép ruhába öltözött gyerekek, a kis Kardos Pista. Néki csak messziről szabad gyönyörködni a sok szép holmiban. Néki nem kerül egy pár jobb cipőre való sem. A ruhája is csupa folt és színes tarka rongy. Még csak tízéves, de sokat érez kis szívében, szomorú fájdalmakat. Nem mutatja csak befelé sirja könnyeit. A jobban öltözött gögös gyerekek elhúzódnak a rongyos ruhájú fiútól. Megjegyzéseket is tesznek egymásközt reá. „Vigyázz Bandika ez a rongyos ruhájú fiú el ne lopjon valamit a zsebedből, olyan csavargó kinézése van.” Mondja egyik akinek szép gyapjú sállal van a nyaka körültekerve, a másik bőrkabátos pufók arcú úrigyerekek, aki a Pista közelében volt. Pista szíve össze szorult és alig tudta magát vissza tartani, hogy kis gyenge sovány öklével bele ne csapjon a porosképű gyapjúsálás fiú arcába. És oda ne mondja, hogy ő ha szegény

is és rongyos is, azért nem csavargó és nem is tolvaj. Nem ő az oka, hogy nincsen rendes ruhája, hanem az apja, aki mindennapi keresetét megissza. Azért nem kerül néki is mint másoknak szép tiszta ruha és meleg cipő. Édesanyja pedig betegen fekszik már hetek óta a hideg lakásukon.

De nem! És azt sem tette, hogy valakit megüssön. Beszélni azt úgyis hiába beszélne, mert úgysem értenék meg. Inkább szomorúan, megaláztatottan, otthagya a kirakatot. Nem nézte tovább, hisz úgy is hiába nézi neki nem kerül ilyesmire sohasem.

Könnyei peregtek végig didergő arcán. Hát néki még nézni sem szabad a szép dolgokat? Néki nem szabad szépen öltözött gyerekek közé menni? Mit vétett-ő? Miért van elhagyatva? Már, kis agyában a kételkedés gondolata villant föl. Miért nincs velünk az Isten? Miért hagy el bennünket? Így szaladt hazáig mint egy üldözött vad, a sötétes szűk utcákon át a város szélén álló rozoga deszka barakkok felé, ahol az ő szegény otthona volt. Lakásuk elé érve, hirtelen megtorpan. A földön egy fekvő alakot lát, akit a sűrűn hulló hó, már félig betakart. Az apja feküdt ott, részeg mámorában elesett és ott a kapuban el is nyomta az álom.

Félve odamegy hozzá kezdi ébreszteni. A férfi megmozdul és egy durva káromkodást mormol fogai közül. Pista felsegíti és bevezeti a lakásukba. Bent egy kis petróleum lámpa világítja meg a szegényes szobát. Az egyik sarokban a fal mellett, egy rozoga ágyon, szennyes ágynemű közt, sápadtan fekszik egy asszony. Pista édesanyja látva, hogy férje milyen részegen jön haza ma is, zokogva borul piszkos fejpárnájára. Felsőhajt nagy fájdalommal „Én” Istenem ne hagyj el bennünket, légy velünk. Itt van szent karácsony és nincs egy betevő falat kenyér sem a háznál. Hideg a szoba, gyermekem rongyos és éhes. Nehagyj el bennünket édes jó Istenem, hallgasd meg kérésemet.”

Pista az apját a földön lévő szalmazsákra fekteti és kezdi vetkőztetni. Ahogy így cibálja le róla a ruhát, a kabát zsebből kihull a földre néhány pénzdarab. Pista össze szedi és boldog örömmel mutatja az édes anyjának. Apja újra mély álomba merült, horkolva alszik. Édes anyám találtam apa ruhájából kihullott pénzt, egypengő huszonhat fillért. Ezen hozok kenyeret és egy kis tejet, édes anyám! Az anya sóhajtva, még mindég könnyezve mondja: Ennyi maradt meg a heti tizenkét pengő keresetből, Hozzál csak édes fiam és egyél, hisz éhes vagy. hangzik a beteges gyenge válasz.

Pista elszaladt és a szomszédban lévő üzletben hamar be is vásárolt. Hozza boldogan a tejet és a kenyeret. Petróleumot is vett mert már alig akart égni a lámpájuk. A fűszereséknél éppen a karácsonyfát készítették elő a feldíszítéshez. Az idomtalan és felesleges ágakat le vágta róla. Pista azt örömmel szedte össze. A fűszeres kisasszony látva a szegény fiú boldogságát, néhány eltörött karácsonyfa süteményt és cukorkát is adott neki.

Haza érve a lámpát megtöltötte a tüzet meggyújtotta, még volt néhány darab fa és megforralta a tejet. Az ágakból kis karácsonyfát állított össze,

* Virágregéit és regéit, — de minden egyéb művét is, — nagyon ajánljuk az olvasók figyelmébe. Az intézeti könyvtárból kérjük kil

reá rakta a kapott süteményt és cukorkát. Egy csorba literes vizes üvegbe bele állította és az asztalra tette. Az arca sugárzott a boldogságtól. Néhány iskola társától, már napokkal előbb kapott, félig elégett gyertya darabkákat, amit az iskolai karácsonyfáról szedtek le. Azt reá kötözte és meggyújtotta. Nem vehetett részt az iskolai karácsonyfa ünnepélyen sem, mert odahaza kellett maradnia már pár hete az iskolából is, nem hagyhatta egyedül beteg édesanyját. Nem kapott semmit az iskola karácsonyi ajándékjából, mert neki van apja és anyja, nem mert jelentkezni se ruháért se cipőért. Ez a néhány szál karácsonyfaág és a rajta lévő gyertya fénye, talán boldogabb karácsonyt varázsolt kis szívében, mint a gazdagok roskadásig megrakott, mennyezetig érő fájuk.

Szépen megvacsoráztak édesanyjával és azután odaült édesanyja beteg ágyához és az énekeskönyvből énekelt. Szép tiszta ártatlan gyermek hangján felhangzott a 151-ik ének:

Szent karácsonyest közelget, Angyal szárnyon földre száll.

*Öröm rezgi át a lelket, Karácsonyfa lánginál.
Kulcsold kezéd' hő imára, Halld a gyermek éneket:
Nincs ma szegény, nincs ma árva, Üdvözlő született!
Karácsonyest, szent fényedtől Kigyullad az éjszaka;
Szívemben is te ragyogj föl, Jézus, üdvöm csillaga,
Szelíd béke olajága Leng ma völgyön és hegyen;
Add, hogy élünk szép virága Béke, szeretet legyen!*

Utánna pedig együtt fennhangon imádkoztak. Kérték a jó Istent, hogy fordítsa jobbra szomorú sorsukat. Térítse jobb útra édesapját, mentse meg őket a pusztulástól.

Már jó későre járt az idő, sokat imádkoztak ezen az estén. A rozoga tűzhelyben már, kialvóban volt a tűz is, de elég meleg volt a kis szegényes szobában.

A hangos éneklésre és imádságra felébredt édesapja is. Felült ágyán és körül nézett, mint aki nem tudja, hogy hol van. Még kábult volt az italtól, de nagyfokú mámorát már kialudta. Észnél volt. Gondolkozott az elmutak felett. Eszébe jutott, hogy mi van ma? Eszébe jutott beteg felesége és rongyos ruhájú kis fia. Összeszorult a szíve, ahogy látja amint felesége és gyermeke minden zúgolódás nélkül megadással viselik szomorú sorsukat. Megszólalt szívében a lelkiismeret vádoló szava, amint körülnéz szegény lakásukban. Hisz nekik is lehetne, szebb és kedvesebb otthonuk, ha nem volna rabja az itálnak. Meglátja a néhány szál fenyőgallyat az asztalon feldíszítve. Felkel, odavánszorog fáradtan az asztalhoz, mint aki most jött meg egy nagy útról. Leroskad egy székre, az asztalra borulva hangos, keserves zokogásba kezd. Igen, most tért meg egy rossz útról, amely előbb utóbb a végzetét és családjáé végzetét is jelentette volna.

Felesége és gyermeke azt gondolta, amikor felkelt és az asztal felé támolygott, hogy a kis nyomorúságos karácsonyfájukat akarja talán durván ledobni az asztalról. Nagy volt a csodálkozásuk, amikor megtörtén leroskadni látták azt az embert

aki csak Isten káromló, durva szavakat tudott kiejteni az ajkán.

Pista lassan odament apjához, gyengéden megölelte és megkérdezte tőle, hogy miért sír? Apja nem felelt semmit, csak magáhozölelte és megcsókolta fiát. Odament beteg feleségéhez és zokogva borult melléje. Bocsáss meg drága Terézem, hogy sokszor megbántottalak. A jobb sor helyett ilyen nyomorúságot hoztam reátok. Megbántam nagyon. Esküszöm mindenre, ami szent előttem, többet nem iszom szeszes italt. Fogadd el tőlem ezt az ajándékot, karácsonyi ajándéknak, mást nem tudok adni. Zokogott és kérte feleségét, aki könnyes szemmel nem tudta hova legyen boldogságában. Nem tudta, hogy mi indította férjét erre a megbánásra és megtérésre? Megis kérdezte tőle örömmel. Mi volt az Lajos, ami tégedet így megindított? Az — felelte a férje, — hogy gyermekünk rongyos és éhes. Mégis milyen boldog, hogy ezt a kis karácsonyi hangulatot hozta a szegény házunkba. Nem vádol szegénysége miatt — habár tehetné —, megelégszik a lehelott morzsákkal is. Nem kíván szép ajándékot, pedig telhetett volna neki is, mint sok másnak, ha én nem ittam volna el a keresetemet mindég. De ezután másképpen lesz minden. Igérem ezen a szent estén, hogy megjavulok! A te, és gyermekünk, miattam való szegénységben, milyen béketűréssel viseltétek el a szenvedést. Ezáltal vagyis gyermekünkön keresztül, mutatta meg a jó Isten a hozzá való egyenes utat. Meglássátok, hogy boldogabb napokat hozok e szegényes hajlékba. Dolgozok és minden keresetemet hazaadom Teréz a kezedbe és te vásárolsz amire szükségünk van. Isten ügyeséjlen!

Átölelte kis fiát és felesége kezét fogva — aki most nem volt olyan lázas, a hirtelen öröm és változás életükben, gyógyulást hozott reá. — Így szólt hozzájuk Kardos: Jertek és most énekeljünk együtt karácsonyi éneket, azután pedig imádkozunk együtt. Hisz úgyis már régen nem imádkoztam.

Boldogság költözött a kis szegény szobába. Felhangzott Kardos erős érces férfi hangja, a kis éretlen gyermek hanggal egyben. Szállt az ének a magassba, karácsony estéjén. A 150-ik éneket énekeltek az ev. ker. énekes könyvből. Az ének után Kardos, összekulcsolta kezét és hangosan imádkozott; — és ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tiéd az ország a hatalom és a dicsőség mindörökké' Ámen.

Csendesen nyugovóra tértek az imádság után. Boldogan aludtak.

* * *

Karácsony reggelre virradt a kis város lakossága. Szomorúan ébredt a kis szegény család. Üres volt az asztalfiók, nem volt egy karaj kenyér sem a háznál.

Kardos Lajos szomorúan járt-kelt a kis lakásban, amely hideg is volt. Összeszedte a még megmaradt fahulladékot és tüzet gyújtott. Vacsoráról maradt egy kevés tej, azt feleségének és Pista fiának adta, hogy csillapítsák éhségüket, amíg majd elmeleg valahová, jó emberekhez és kér tőlük segít-

séget. Bántotta nagyon a lelkiismerete, hogy ez mind miatta van így. „Pista fiam, vedd fel a másik kabátodat az nem annyira rongyos és elmegyünk ma a templomba.” — Szólt Kardos szomorú hangon. —

Felesége jobban érezte ma magát. Csodálkozott, férje megváltozott viselkedésén. Nem tudta megállni, hogy ne szóljon. — Lajos, te is elmész a templomba? Hisz évek óta még a közelébe sem mentél. Kerülted a templomot. Bennünket pedig szidtál ha elmentünk. Haragudtál a papokra és nem hitted az Istent sem. Úgy örül a szívem, hogy ezt hallom tőled. Bár én is elmehetnék veletek, de még gyenge vagyok és nemszabad felkelnem. Elmegyek — szólt Kardos — elegetteszek fogadalmamnak és új életet kezdek az Isten nevében. Úgy érzem első utam a templomba vezet, ott kezdődik, hogy Istent kérjem, további új életem vezetésében.

A szobában kicsit barátságosabb lett a levegő a kis melegtől. Pista is, apja is sietve készülődtek. Mosakodtak, rendbehozták szegényes szobájukat. Kardos megígérte, hogy elhívják a Nagytiszteletű esperes urat és hozza magával az Úrvacsorát felesége részére is. Felesége örült neki és el is készült lelkileg reá.

Igy felkészülve, elővették énekeskönyvüket. Édesanyját megcsókolta Pista, Kardos újra bocsánatot kért feleségétől, eddigi gonosz viselkedése miatt, megcsókolta boldogan és csendesen elindultak a templom felé.

Kint gyönyörűen sütött a nap. Az éjjel le esett hó csillogott a fényes napsütésben. Az utcákon szépen ünneplőben öltözött felnőttek és gyermekek igyekeztek a templomba. A szánkók csilingelve siklottak a fagyos havon. A házak előtt ahogy elhaladtak, az ablakok mögött ott állott a sok szép karácsonyfa, tele cukorkával és csillogó díszekkel.

Pista sóhajtozva gyönyörködött a sok szép karácsonyfában. Néhol meg is állt egy-egy pillanatra és úgy bámulta az ablakokat. De ez mind a másé. Képzeletbe össze hasonlította az ő kis karácsonyfáját amelyet a lehullott gallyakból állított, ezekkel a hatalmas fákkal.

Apja nem szólt semmit, csak lesütött szemekkel haladt. Nem mert az ablakokba nézni, amely mögött ott voltak a díszes fák. Úgy érezte, hogy ezek is mind őtett vádolják, amivel az ő gyermeke nem örülhet ilyen boldog karácsonynak.

Ilyen gondolatoktól gyötörve, megérkeztek a templom elé ahol már sokan gyülekeztek össze az ünnepi Istentiszteletre. Sokan csodálkoztak Kardos megjelenésén. Tudták róla, hogy milyen iszákos és züllött életet élt. Az emberek csoportjától félre megálltak Pista fiával, aki egyik lábáról a másikra topogott, mert fázott a lába a rongyos cipőben. Nemsokára megszólaltak a harangok, érces hangja hívta, zsongva, bűgva a hívőket templomba.

Nagytiszteletű; Szigethy esperes úr is jött sietve, fekete Luther köntösében, kezében Bibliával és imádságoskönyvvel a parókhia kertjén keresztül. Ahogy elhaladt hívei között, jobbról, balról köszöntötték. Bizony ő is nagyon elcsodálkozott, hogy ott

látja Kardos Lajost is, didergő kisleányával. Alázatosan kaiapot levéve köszöntötte az esperes urat. Pista kezét akart csókolni, de az esperes úr azt nem engedte.

Kardos elsőszava az volt: Esperes úr kérem, ha ideje engedi, Istentisztelet után, legyen szíves fáradjon el kis lakásunkba, feleségem betegem fekszik és szeretne Úrvacsorát venni. Én magam is veszek most a templomban. Megbántam eddigi életemet, viselkedésemet, meg akarok javulni.

Az esperes úr nagyon örült ezen őszinte szavaknak, boldog volt, hogy egy elveszett híve megkerült. Megígérte, hogy templom után velük elmegy hozzájuk. Besietett a templomba.

A harangzúgás el állt, felbűgött az orgona bevezető hangja. A hívek teljesen megtöltötték a szép Góthi stílusú templom belsejét, amely ép ez évben mult ötven éves. Nemrég volt a jubileumi ünnepélye is. Pista előre furakodott apjával, közel a szószékhez. Az egyik padban még kaptak is ülőhelyet.

A fiatal Dévényi kántor tanító úr vezetésével felhangzott a hívek kezdő éneke: az ev. ker. énekeskönyv, 131-éneke: Mennyből jövök most... stb. és szállt a magasságba Istenhez, dicsőítés a Megváltó születésének ünnepén. Az esperes úr oltári imádsága után, felhangzott a gyülekezet ifjúsági énekarának éneke. Nemsokára megjelent a szószékben esperes úr boldog örömel csillogó arcal. Ajkáról felhangzott a nagy dicséret: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat.” Felolvasta a Bibliából: Lukács ev. 2. rész 10—11 versét, amely így hangzik: „És monda az angyal nékik: Ne féljetek, mert imé hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme léssen: Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.”

Azután pedig gyönyörű szavakal, tisztán csendő hangján hirdette az Igét.

Beszélt a szeretettől, a Megváltó születéséről. Aki eljött az embereket megváltani a bűntől. És hibeit a megtérésre buzdította.

Kardos Lajos nagy figyelemmel kísérte az esperes úr gyönyörű beszédét és mindent jól megjegyzett. Úgy érezte, hogy e beszéd, mintha egyedül néki szólna.

Szívében erős bűnbánatot érzett. Pista fia csendesen ült apja mellett.

Sokat gyönyörködött a szép nagy karácsonyfában, amely az oltár bal felén volt felállítva. Magában kérte a Jézuskát, hogy gyógyítsa meg beteg édesanyját, meg, hogy édesapja legyen ezután jó ember. Így imádkozott halkán.

Az Istentisztelet után Úrvacsora osztás volt, amelyen boldogan vett részt Kardos Lajos is. Pista a padban ülve várta meg édes apját.

Az imádság és áldás után a sok nép özönlött ki a templomból, örömmel az arcukon. Közöttük ragyogó arccal Kardos is a fiával. Megvárták az esperes urat és vele együtt elindultak lakásuk felé, a szépen ragyogó napsütésben a havas utcákon át.

* * *

A kis szegény lakásukban is nagy változás történt, amíg Kardos a kis fiával odavoltak temp-

lomban. Pista keresztanyja Kolozsváriné eljött a szolgálójával, meglátogatni őket. Sok finom ennivalót és egy szép öltözet ruhát, cipőt hozott Pistának. Gazdag, jómódú iparosnak volt a felesége, Pista keresztanyja és jó szívű asszony volt. Hozatott fát, szemet is nekik. Befűtöttek a lakásban és mindent szépen rendbe tett, kitakarított a szolgálójával. Pistának egy szép nagy karácsonyfát is hozott és feldíszítették.

Beköltözött a boldogság és szeretet a szegény elhagyatott lakásába is.

Teréz asszony egészen jól érezte magát már, de még nem mert felkelni. Boldogan és sugárzó arccal mesélte el férje változását és megtérését, amit ugyancsak meglepő örömmel hallgatott komaasszonya.

Nemsokára nyílt az ajtó és belépett, Nagytiszteletű Szigethi esperes úr, fekete köntösében, kezében az Úrvacsorát osztó kegyszerekkel. Mögötte, Pista és édesapja boldogan. Az esperes úr elmondta az imát és elvégezte a szertartást.

Utánna még keveset beszélgetett és azal a boldog tudattal távozott, hogy egy elveszettnek vélt hive visszatért Istenhez.

Pista nemgyőződött csodálkozni és örülni a sok szép ajándéknak amit kapott a keresztanyjától. Kezetcsókolt és mindent nagyon megköszönt. Most már, látta, hogy hiábavaló volt régebbi kételkedése. Az Isten velük van és nem hagyta el őket sem. Van már ennivaló, ruha, cipő és melegszoba is.

Kolozsváriné komaasszony, szépen megterítette az asztalt és felrakta a jobbnál, jobb ételeket amit magával hozott. A betegnek pedig az ágyba adta az ebédet, amit jóétvágyal fogyasztott. Imádkoztak közösen és hozzá kezdtek az ebédeléshez. Kolozsváriné is velük ebédelte.

Ebéd után pedig hálát adtak Istennek, minden jóságáért, hogy mégis hozott boldog karácsonyt szegény hajlékukba.

A kis családnak mégis legboldogabb karácsonyi ajándéka az volt, hogy az apa, azaz férj, jobbútra tért. Ez volt egy igazi boldog karácsony.

* * *

Pár héttel később nem volt a kis városkában boldogabb család mint, Kardosék.

Az anya is meggyógyult annyira, hogy már elhagyhatta a betegágyat. Kardos szorgalmasan dolgozott egy szövőgyárban, ahova az esperes úr jóindulatából jutott be. Szépen keresett és minden fillért megtakarítva hazaadott, kedves és takarékos feleségének.

A korcsmákat és rossz indulatú züllött barátait, messzire elkerülte. Az egész kis városnak lakói hallottak és beszéltek Kardos Lajos csodálatos megtéréséről. A gyülekezet nőegyesülete, fát és pénzbeli segítséget is adott a kis családnak. Kardos is sokkal jobban érezte magát és emberi formája is visszajött, amióta a jó étvágyal elfogyasztott ebéd után, egy pohár tiszta friss vizet iszik.

Velük volt az Isten, nemhagyta el őket. Már nem aggodalmaskodtak a holnap felől, mit egyenek, mit igyanak és miben ruházkodjanak. Mert

mindezek felől van aki gondoskodik a Jóságos mennyei Atya. Kardos minden vasárnap az elsők között volt övével a templomban.

Egy este imádság után így szólt Kardos a családjához: Látjátok kedveseim, most érzem csak, hogy mennyire jó hozzánk az Isten. Nem hagyott el bennünket. Velünk az Isten!! Bármilyen szenvedésben vagy veszedelemben legyetek, ez az egy kis szó legyen lelki szemeitek előtt: „Immanuel“! Bizzatok benne, keressétek és kérjétek az „Ő“ nevében, megadatik néktek.

Kérjétek és adatik néktek:

Keressétek és találtok;

Zörgessetek és megnyitattik néktek.

Mert aki kér, mind kap;

És aki keres, talál:

És a zörgetőnek megnyitattik.

Máté: 7. 7,—8.

* *

A szeretet lángja hassa át, minden embertársunk szívét ezen a karácsonyi szent ünnepen. Bocsássunk meg az ellenünk vétetteknek, úgy akkor mi is bocsánatot nyerünk Istentől.

Kívánjunk egymásnak is, ilyen boldog megtérő, szeretetteljes karácsonyi ünnepeket. *B. K.*

Egy elhibázott élet.

(Elbeszélés.)

(Folytatás.)

Bözsike aztán elmesélte szép sorjában, hogyan találkoztak össze és milyen jó volt hozzájuk az úrnője, akinél szolgálatban volt. Adott pénzt is eleget, hogy kezdjenek valamit.

Bözsike most mindjárt ágyat készített Gyuszinak és le is fektőd, nyugodtan elaludt, boldogan az apai háznál.

Másnap Gyuszi kis rögtönzött nyugágyon pihent a kis kertben, amely tele volt virággal és gyümölcsfákkal, az is kis lakásukhoz tartozott. Bizony nem volt olyan szép és nagy mint az ő kertjük volt valamikor. De jól érezte magát a friss levegőn. Apja ha ideje teltet, kiment hozzá beszélgetni. Gyuszi őszintén elmesélte eddig történt életét, amíg távol volt hazulról. Apja sajnálta nagyon fiát és fáj neki, hogy most itt van, de nagy beteg.

Orvost is hívtak, aki jó táplálékot és sok levegőn való tartózkodást rendelt neki az orvoságon kívül.

Így húzódott betegsége egész nyáron át. A nyár végén, amikor már mindent betakarítottak a mezőkről, Gyuszi állapota napról, napra rosszabb lett. Úgy annyira, hogy már komolyan aggódtak miatta.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.